

sredini, ona se, upravo zahvaljujući stabilnosti metodске osno-ve rada i širokog duhovnog vidokrugа autora, kome je, izgleda, bilo neprihvatljivo svako „modeliranje radi modeliranja“, odli-kuje jasnoćom i ubedljivošću predstava, čvrstinom principa na kojima je utemeljena i širinom mogućih značenja i struktural-nih odnosa. Iako slobodno, i uvek u različitim konfiguracijama spojeva osnovnih, statičnih volumena i nagoveštaja tragova nji-hove ranjivosti, topljenja i prelaska u fluidnu masu, područje ovih objekata nikada nije bestežinsko i proizvoljno, ono je neumitno i bespogovorno podređeno sili teže, tako da u sva-kom pojedinačnom primeru može da se ustanovi zamišljena oso-vina ili pravac koji označava liniju dejstva po kojoj sila rasta-kanja deluje, bez obzira da li je proces „zamrznut“ i ograničen samo na jedno telo, ili je razložen u „fazama“, u cilju suge-risanja vremenske komponente. Utvrđeni prema drevnom skulp-torskom vertikalizmu odnosa mase i njenog oslonca, Rajčevići-ćevi objekti upravo na taj način ističu momenat uvođenja kate-gorijalno-plastičkih jedinica, kocki, piramida, tetraedara, oblika, lopti i poliedara, ukratko, jednog euklidovskog repertoara formi, u određeni kontekst plastične prirode, koji je označen dramatič-nim dualizmom odnosa između apsolutnih, strogih oblika i nji-hovog prelaska u besformno, tečno stanje. Budući kao neka vrsta „metafizičkih učila“, Rajčevići-ćevi „modeli“ prekriveni su poli-hromnom pokožicom, uronjeni u apersonalnu obojenost „indus-trijskog“ tipa, čime je svaka pomisao na poreklo i prirodu materijala od kojih su ove mase sačinjene, svesno ukinuta, ili,

da se ovome doda, tako relativizirana da sama priroda korišće-nog materijala ne diktira konačan izražajni cilj inertnošću svoje strukture. Ali polihromija ovde doprinosi i psihološkom utisku „prostorne melanholije“, razlučuje ono što je privid trajnog od promenljivog, stvarajući atmosferu razrešnice koja više odgovara jednom ljudskom poretku stvari, nego nekim većnim kate-gorijama. Između strogog, statičkog okvira i materije koja se topi u bezobličje, u rasap i isparenje, u smeru koji je, u odre-đenim uslovima, ireverzibilan, moguće je uspostaviti različite odnose, ali ovde je taj odnos uspostavljen u onoj meri koja rezultira jednim izbalansiranim vizuelnim „udarom“; naizgled jednostavna, ova zamisao se nameće složenosti asocijacija koje pobuđuje, stvarajući, tako, u strahovito suženom prostoru dejstva, situacije koje nisu lišene svoje duboke antropološke pozadine. Sa druge strane, pak, Rajčevići-ćevi objekti predstavljaju spoj krajnje apstrahovanih, „idealnih“ situacija u kojima je nagoveštena sudbina predmeta i naturalizma predstavljanja, ko-ji tako izobraženu formu upućuju na direktan, gotovo iracional-an odnos sa posmatračem, ukida moguće dvosmislenosti reago-vanja. Za razliku od „gotovih“ i „nađenih“ predmeta, ili pak od krajnje racionalno i hladno ustrojenih objekata, Rajčevići-ćevi objekti, sintetički i sažeto, posebnim načinom, razvijaju jedno prostorno-poetsko viđenje, polje dejstva i preplitanja različitih psiholoških svojstava, zahvaljujući, u jedinstvenoj interpretaciji, ne samo fizičku, već i etičku sferu.

Umetnička kolonija „Sićevo“

Ljiljana Činkul Krstić

U Galeriji moderne umetnosti u Tvrđavi otvorena je, po tradi-ciji na Dan oslobođenja Niša, izložba Umetničke kolonije „Si-ćevo 78“. Ova izložba, kao završni deo rada petnaeste Umetnič-ke kolonije, koju u Sićevo svake godine (od 1964) organizuje Narodni muzej iz Niša, još jedna je potvrda smislu očuvanja i negovanja ove specifične kulturne institucije. Iznikla na teme-ljima koje je još pre sedam decenija postavila Nadežda Petro-vić u Prvoj jugoslovenskoj umetničkoj koloniji, Kolonija u Si-ćevo je do danas sačuvala Nadeždine pouke o jugoslovenstvu. U radu ovogodišnje Umetničke kolonije „Sićevo“ učestvovalo je devet umetnika koji su samostalnim izborom prema ličnom kriterijumu odabrali svoje radove za izložbu. Umetnici su uglav-nom poslali dela koja karakterišu njihova trenutna istraživanja, mada nisu svi napravili i najbolji izbor u kvalitativnom smislu. Kako Kolonija okuplja umetnike različitih generacija i raznovr-snih stilskih opredeljenja očita je izvesna heterogenost u for-malnim i stilskim vrednostima izloženih dela.

Blizak u svom shvatanju slike francuskim intimistima Miroljub Aleksić slika enterijer, pejzaž i cveće plemenitim tonovima okeraste, zelene i plave, a podslikavanje i namazima špahtlom bogati slikanu materiju. Na ovoj izložbi njegova platna deluju pomalo arhaično. U tokovima novorealističkih tendencija je Mića Bajić koji u organizaciji slike ima za uzor renesansne majstore, sa figurom u prvom planu, mantenjovski čvrstom i naglašenog crteža. Pozadinu, po istom uzoru, produbljuje i zatvara pejsa-

žom koji ovde ima smisao štafaža. Jediní grafički radovi na ovoj izložbi su listovi Zdenke Golob koji se odlikuju čistom i jednostavnom kompozicijom sa dekorativnim dekirikovskim fi-gurama-lutkama. U odnosu dva plana, geometrijskom shemom ravni u prostoru i figura na njoj, sadržana je prostorna artiku-lacija motiva. Neoromantizam, čest kao opredeljenje kod jednog broja slikara mlađe generacije, očit je u radovima Korubina Rubensa. Figure i predmeti nečujno izranjaju iza svojih okvira kao slikarevi fiktivni doživljaji kojima želi da otkrije poetske vrednosti prirode u otuđenosti urbane sredine. Kao vizuelne polifonije slike Dragana Kostića asocijaju na začarane prosto-re, manastirski svet tišine i pokretno živopisno blago crkve. Kameniti i snežni predeli Mome Markovića, sonornog tona, dati najčešće u dve osnovne boje, donose tišinu prostora univerzu-ma. Kombinovanom tehnikom, laviranjem, prskanjem, pastelom, Voja Todorić u svom stilskom opredeljenju blizak lirske ap-strakciji beogradske škole, gradi sliku suptilnog tonskog tkanja i bogate fakture. Dubokih ljubičasto-plavih harmonija figura star-ca Hillmije Čatovića, tajnama obavijenog izraza kao kakva mit-ska ličnost, sačuvala je izvorno slikarevo osećanje. Izučavajući sferu prirodnog fenomena formiranja oblaka, njegovog kretanja, oblika i svetlosne efekte Aleksandar Cvetković koristi i teh-nička preimućva fotografije. Ovaj svojevrstan fotorealizam ko-jim se Cvetković već duže vremena znalački bavi, uokviruje, obeležava i razvija do perfekcije.

Paraćin

Prvi međunarodni simpozijum oblikovanja stakla

Bratislav Ljubišić

Želja da se jedna grana nekada umetničkog zanata osveži, da joj se da značaj umetničke discipline, sudeći po Prvom sim-pozijumu pretvorila se u određeno iskustvo, čitav niz različitih dela i po koncepciji i po kvalitetu. Naime, postoji u Srpskoj fabrici stakla želja da se dizajneri i umetnici drugih likovnih disciplina uključe u proizvodnju predmeta svakodnevnog upotre-92

be. Korist bi bila višestruka — najpre bi se očigledno postoja-nje neukusa, bez obzira na napore koje ulažu dizajneri stalno zaposleni, smanjilo, svelo na minimum. Zahtev tržišta se ne može preko noći preinačiti i učiniti prijemčivim za estetsko i umetničko; to niko i ne očekuje. Ali, mora se nešto preduzeti da se on ne nameće kao diktat, kao nešto što mora da se